

INFORMATION

Egenkontroll - ej anmälningsskyldig verksamhet

Bedriver du en verksamhet eller är fastighetsägare? För att följa miljöbalkens hänsynsregler och andra lagkrav ska du ha ett egenkontrollprogram med rutiner som skyddar miljön och människors hälsa från olägenhet och skada. Rutinerna hjälper dig att identifiera risker och sätta in förebyggande åtgärder.

Egenkontrollens utformning

Följande frågor kan vara till hjälp när du utformar din egenkontroll:

- **Rätt kunskap i verksamheten** Har vi kunskap om vilka lagar och krav som gäller för vår verksamhet? Har vi samlat alla bestämmelser och myndighetsbeslut? Räcker kunskaperna inom verksamheten för att bedöma riskerna? Hur skaffar vi kunskap? Hur håller vi kunskapen uppdaterad?
- **Påverkan på hälsa och miljö** Ser vi regelbundet över hur vår verksamhet påverkar människors hälsa och den omgivande miljön? Hur tar vi reda på om och hur vi kan minska den negativa påverkan vår verksamhet kan ha?
- **Funktionskontroller och instruktioner** Har vi rutiner för att kontrollera verksamhet, utrustning och instrument, så att allt fungerar som det ska? Har vi tillräckliga instruktioner för skötsel av utrustningen? Kontrollerar vi att utrustningen är i gott skick?
- **Riskbedömningar** Hur gör vi regelbundna riskbedömningar? Hur förhindrar vi att olägenheter uppkommer i lokalerna? Vilka risker, riskmoment och tänkbara olyckor finns det i verksamheten? Har vi rutiner för att minimera riskerna? Hur gör vi vid olyckshändelser, allvarliga incidenter eller om vi upptäcker fel på utrustningen?
- **Hygien** Städar vi tillräckligt bra och tillräckligt ofta? Hur och vad städar vi? Gör vi rent utrustning och verktyg på ett bra sätt? Vilka rutiner finns för handhygien och arbetskläder? Hur och hur ofta tvättar vi textilier? Hur ser våra rutiner för smittskydd ut? Följer vi dem? Byter vi sådant som måste bytas tillräckligt ofta?
- **Kemiska produkter** Hur hanterar och förvarar vi kemikalier? Är rutinerna för hanteringen tillräckligt bra? Vilka kemikalier används? Hur mycket förbrukas? Är produkterna märkta? Finns säkerhetsdatablad tillgängliga? Kan vi minska åtgången av råvaror, kemikalier eller energi och byta ut produkter mot andra mindre farliga?

- **Avfall** Är avfallshanteringen tillräckligt bra? Sorteras avfallet på rätt sätt? Vilket farligt avfall finns i verksamheten? Behövs bättre märkning? Förvaras det säkert? Känner vi till reglerna för transport av farligt avfall som bildas i verksamheten?
- **Hur sköter vi verksamhetens egenkontroll** Vem ansvarar för egenkontrollen? Hur ser ansvarsfördelningen ut mellan fastighetsägare och verksamhetsutövare? Vem uppdaterar rutiner, instruktioner och dokumentation? Görs detta regelbundet? Dokumenterar vi tillräckligt och rätt? Utvärderar och förbättrar vi vår egenkontroll? Hur sprider vi kunskap om våra rutiner och vår egenkontroll till berörda? Leder synpunkter och klagomål till åtgärder i egenkontrollen? Informerar vi användare av våra produkter eller tjänster om eventuella risker kopplade till verksamheten?

Miljöbalkens allmänna hänsynsregler

I miljöbalkens (1998:808) andra kapitel finns grundläggande hänsynsregler som ska följas av alla. Nedan följer några av de viktigaste:

- **Beviskrav** Det är verksamhetsutövaren som ska visa att verksamheten uppfyller miljöbalkens krav så att det inte föreligger någon olägenhet för människors hälsa eller miljön.
- **Kunskapskrav** Alla som bedriver en verksamhet, planerar att bedriva en verksamhet eller vidtar en åtgärd ska skaffa sig kunskap för att skydda människors hälsa och miljön mot skada eller olägenhet. Verksamhetsutövaren ska ha aktuell kunskap om sin egen verksamhet och om de regler som gäller för verksamheten.
- **Försiktighetsprincipen** Alla som bedriver en verksamhet, planerar att bedriva en verksamhet eller vidtar en åtgärd ska vara försiktiga och arbeta förebyggande för att hindra att verksamheten eller åtgärden medför olägenheter för människors hälsa eller miljön.
- **Produktvalsprincipen** Om det finns mindre skadliga kemikalier än de man använder idag ska man använda dem istället. Regeln gäller förutom kemikalier och blandningar som t ex städkemikalier, även varor som är behandlade med kemiska produkter.

- **Hushållnings- och kretsloppsprincipen** Alla som bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd ska hushålla med råvaror och energi samt utnyttja möjligheterna till återanvändning och återvinning. I första hand ska förnybara energikällor användas.
- **Lokaliseringsprincipen** Platsen där verksamheten bedrivs ska vara lämplig och väljas så att ändamålet kan uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön.
- **Rimlighetsbedömning** Krav i hushållnings- och kretsloppsprincipen samt lokaliseringsprincipen gäller i den utsträckning det inte kan anses orimligt att uppfylla dem. Särskild hänsyn ska tas till nyttan av skyddsåtgärder och andra försiktighetsmått jämfört med kostnaderna för sådana åtgärder.

Mer information

- Folkhälsomyndigheten, Folkhälsomyndighetens allmänna råd om bl.a. ventilation, buller, fukt, radon: www.folkhalsomyndigheten.se
- På boverkets hemsida kan du ladda ner bl.a. Har du Legionella i dina vattenledningar: www.boverket.se
- Naturvårdsverkets allmänna råd om egenkontroll: www.naturvardsverket.se
- På astma- och allergiförbundets hemsida kan du ladda ner bl.a. allergironden: www.astmaoallergiforbundet.se
- Information om kemikaliehantering: www.kemi.se
- Information om hantering av farligt avfall: www.lansstyrelsen.se

Vill du veta mer?

Tel. 08- 606 73 00
E-post: miljokontoret@smohf.se
Hemsida: www.smohf.se

Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund arbetar med tillsyn på uppdrag av Haninge-, Nynäshamn- och Tyresö kommun.

Uppdaterad: jan 2018